

**PEDAGOGLARNING EHTIYOJLARGA ASOSLANGAN UZLUKSIZ
KASBIY RIVOJLANISH TIZIMI: ILG'OR TAJRIBALAR VA
RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI**

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI

**THE SYSTEM OF CONTINUOUS PROFESSIONAL DEVELOPMENT
OF EDUCATORS BASED ON THEIR NEEDS: BEST PRACTICES AND
PROSPECTS OF DEVELOPMENT**

**MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**СИСТЕМА ПЕРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
РАЗВИТИЯ, ОСНОВАННАЯ НА ПОТРЕБНОСТЯХ ПЕДАГОГОВ:
ПЕРЕДОВОЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ**

**МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ**

GULISTON-2024

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI
VAZIRLIGI**

SIRDARYO VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT MARKAZI

**PEDAGOGLARNING EHTIYOJLARGA ASOSLANGAN UZLUKSIZ
KASBIY RIVOJLANISH TIZIMI: ILG‘OR TAJRIBALAR VA
RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI**
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI 2024-
yil 16-oktabr

**“THE SYSTEM OF CONTINUOUS PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF
EDUCATORS BASED ON THEIR NEEDS: BEST PRACTICES AND
PROSPECTS OF DEVELOPMENT”**
MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE
October 16, 2024

**«СИСТЕМА НЕПРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ,
ОСНОВАННАЯ НА ПОТРЕБНОСТЯХ ПЕДАГОГОВ: ПЕРЕДОВОЙ
ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ »**
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
16-октябрь 2024 г.

GULISTON-2024

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA XALQ O'YINLARINI O'TKAZISH

CHDPU Jimoniy madaniyat va sport kafedrası katta o'qituvchisi

A.T.Jumayev

Jimoniy madaniyat talabasi

Jonuzoqov Umidjon

Аннотация:

Mazkur maqolada Jismoniy ta'lim-tarbiya tizimida xalq milliy an'analari haqida ma'lumot berilgan. Ma'lumki, o'zbek xalqi boy milliy an'analarga ega. Ana shu an'analardan biri «Navro'z» bayrami eng qadimgi ajdodlarimizdan qolgan ulug' bir meros sifatida ommaviy milliy an'anaga aylangan.

Kalit so'zi. Navruz, milliy an'analar, kurash, ko'pkari (uloq), poyga, dorboz, tosh ko'tarish, bilak kuchini sinash, arqon tortish,

Аннотация:

В данной статье представлена информация о национальных традициях народа в системе физического воспитания. Известно, что узбекский народ имеет богатые национальные традиции. Одна из таких традиций, праздник «Навруз» стал общественной национальной традицией как великое наследие, оставленное нашими древнейшими предками.

Ключевое слово. Навруз, национальные традиции, борьба, копки (коза), скачки, привратник, подъем камня, проверка силы запястья, перетягивание веревки,

Annotation:

This article provides information about the national traditions of the people in the system of physical education. One of these traditions, the holiday "Navruz" has become a public national tradition as a great inheritance abandoned our oldest ancestors.

Key words. Navruz, national traditions, kurash, kopkari (goat), race, tightrop walker, stone lifting, arm wrestling, tug of war.

Ma'lumki, o'zbek xalqi boy milliy an'analarga ega. Ana shu an'analardan biri «Navro'z» bayrami eng qadimgi ajdodlarimizdan qolgan ulug' bir meros sifatida ommaviy milliy an'anaga aylangan. O'zbekistonning mustaqilligi sharofati bilan Respublikaning barcha hududlarida, hatto eng chekka qishloqlarida ham «Navro'z» zo'r tantana va ko'p qirrali udumlar bilan o'tkazilmoqda.

«Navro'z» viloyat tuman markazlarida ommaviy sayl sifatida tashkil qilinib, unda barcha tadbirlar qatorida kurash, ko'pkari (uloq), poyga, dorboz, tosh ko'tarish, bilak kuchini sinash, arqon tortish, to'qqiz tosh (qizlar o'yini), yelka urishtirish kabi milliy o'yinlari o'rin olgan. Bu o'yinlarning o'ziga xos xususiyatlari shundaki, bayram kunlari deyarlik ko'pchilik ishtirokchilar, hatto oddiy tomoshabinlar ham

o'yinlarda faol ishtirok etadi. Shu sababli xalq milliy o'yinlari ommaviy sog'lomlashtirish vazifasini bajaradi deb qat'iy ravishda aytish mumkin. «Navro'z»da faqatgina xalq milliy o'yinlarigina emas, balki zamonaviy sport turlari (futbol, akrobatika, boks, qilichbozlik va h.k.), shuningdek, sharqona yakka bellashuv sport turlari ham keng qo'llaniladi. Ularni tashkil qilish va o'tkazish uchun maxsus dasturlar (ssenariy) asosida tayyorgarlik ko'riladi. Sport tashkilotlari, jamoatchi tashkilotlar, uyushmalar rahbarligida yetakchi trenerlar va sportchilar tanlanadi. Ularga maxsus topshiriq va ko'rsatmalar avvaldan berib boriladi.«Navro'z»dagi ommaviy sog'lomlashtiruvchi jismoniy mashqlar, sport turlari, ayniqsa xalq milliy o'yinlarining tashkil qilinishi asosan ommaning hordiq chiqarishi, milliy an'analarni e'zozlashi va qadrlashiga qaratilgan umumiy targ'ibot desa ham bo'ladi. Shu sababli jismoniy madaniyat fakultetlarida ta'lim jarayonini tashkil etishda O'zbekistonda an'anaga aylangan barcha ommaviy bayramlarning mazmuni, uni tashkil qilish yo'llarini o'rgatishga alohida o'rin berilishi zarurdir. Yuqorida qayd etilganidek, Respublika miqyosida va uning hududlarida «Hosil bayrami», «Mehnat bayrami», «Mustaqillik kuni» bayrami va boshqa sanalarga bag'ishlab o'tkaziladigan tadbirlar ham mazmun va shakl jihatdan to'la an'anaga aylanganligining shohidimiz.«Mustaqillik kuni» bayramida sanoat, qishloq xo'jaligi, savdo, madaniyat, fan, texnika va boshqa sohalarda erishilgan ulkan natijalar ramziy shakl va dalillar asosida namoyish etiladi. Sho'x qo'shiq, raqslar qatorida taniqli sportchilar, trenerlar, o'qituvchilarning erishgan yutuqlari ham barcha namoyishchilarni xushnud etadi. Ayniqsa, yosh futbolchilar, gimnastikachi, akrobatlar, kurashchilar, chavandozlarning ommaviy sport namoyishlari milliy bayramlarimizning mazmunini boyitadi. Bu esa milliy qadriyatlarimizning naqadar ko'rkam, ulug'vor ekanligini isbotidir.

Zamonaviy milliy an'alarimiz qatoridan haqli ravishda o'rin olgan eng yirik va muhim tadbirlardan biri ilk bahorda futbol mavsumining ochilishiga bag'ishlab o'tkazilib kelinayotgan bayramdir.

Respublika hukumatining rahbarligida futbol musobaqalari faqat shaharlar va tuman markazlaridagina emas, balki har bir jamoada, ayniqsa qishloq maktablarida ham zo'r tantanaga aylanmoqda. Ana shularni e'tiborga olgan holda, jismoniy madaniyat fakultetlarida talabalarga nazariy bilim va amaliy malakalarni chuqur singdirish kerak bo'ladi. Bunda quyidagi yo'nalishlarga e'tiborni jalb etish muhim: Respublika rahbariyati tomonidan jismoniy madaniyatni rivojlantirishga doir chiqarilgan farmonlar, bo'ruqlar va qarorlarni izchil o'rgatish.

Milliy an'alarning mazmuni va mohiyatini boyitishda xalq milliy o'yinlari va ommaviy sog'lomlashtirish, jismoniy madaniyat hamda sportdan foydalanish uslublari hamda amaliy malakalarni berish.«Navro'z», «Mustaqillik kuni» bayramlari va boshqa ommaviy milliy an'analarni tashkil qilish, uning dasturlarini

tuzishni o'rganish. Sport musobaqalarining ommaviy sog'lomlashtirishdagi mohiyatlari hamda iqtidorli sportchilarni tanlash, shuningdek ularning sport mahoratlarini oshirishdagi maqsad va vazifalar bilan tanishtirib borish. O'quvchi-yoshlarni jismoniy barkamol qilib tarbiyalashda, darsda, darsdan va maktabdan tashqari faoliyatlarida milliy an'analar, milliy o'yinlardan foydalanish, ularni tashkil qilish va qo'llay olishni talabalarga o'rgatish. Ma'lumki, Markaziy Osiyo xalqlarining milliy an'alarida botirlik, pahlavonlik, jasurlik, mardlik kabi fazilatlar yuqori darajada o'rin olganligi hammaga ma'lum. Milliy an'analardan foydalanish asosan quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirilmoqda:

- jismoniy ta'lim jarayonida tarbiyaviy tadbirlarda xalq o'yinlaridan foydalanish;

- murabbiylarning shaxsiy namunasi asosida o'rganish;- mashq qildirish.

O'yinlardan jismoniy ta'lim jarayonida hamda tarbiyaviy tadbirlar o'tkazishda foydalaniladi. Bular jumlasiga «tortishmachoq», «oq terakmi ko'k terak», «kim chaqqon», «chillak», «pir etdi», «asir tushdi», «karnaymi-surnay», «podachilar», «cho'pon», «suv» o'yinlari, «otish», «arg'imchoq», «bekinmachoq», «dorga minish» va shu kabi juda ko'p boshqa o'yinlar bo'lib, bular bolalarning yoshi va jismoniy qudratiga qarab o'ynaladi. O'yinlarning o'ziga xos xususiyatlari mavjud. Ular yil fasllariga qarab o'zgarib turadi, marosimlarga moslashtiriladi. O'yin qurollari bolalarning o'zi tomonidan tayyorlanadi, o'yinlarning ochiq havoda o'tkazilishi bolalarning jismoniy chiniqish, ma'lum maqsadga intilish, g'ayrat shijoat ko'rsatishga undaydi

lekin sport o'yinlari katta iroda hamda uzluksiz mashq qilishni talab etadi.

Ayniqsa, harbiy-jismoniy tarbiyada bu metodlar muhim sanaladi. Qadim-qadimdan yoshlar mohir va jasur harbiylar, tajribali keksalardan ot chopish, kamonbozlik, qilichbozlik kabi o'yinlarni o'rgangan. Bu tarbiya metodi va usullari xalq og'zaki ijodi-ertaklar, dostonlarda o'zining yorqin ifodasini topgan. Talaba-yoshlar o'rtasida ayniqsa, ot o'yiniga qiziqish ortib borayotganligini hisobga olib, ot o'yinlarini o'rganish, uni o'tkazish uchun sharoit yaratish masalalariga e'tibor kuchaymoqda. Markaziy Osiyo xalqlarida ot o'yinlari quyidagi turlarga bo'linadi: Olomon poyga, otda merganlik, otni yo'rg'alatib yurish, ko'pkari, qiz quvloq, ag'darish, chavgonbozi va h.k.

O'zbekiston sharoitida ot o'yinlari xilma-xil bo'lib, ularning ichida eng ko'p tarqalgani ko'pkari (uloq) hisoblanadi. Ko'pkari deganda asosan toyponlar (tog' ustidagi past tekislik), keng dala yoki adirlar hamda maxsus tayyorlangan otchoparlarda ko'pchilik bo'lib so'yilgan uloqni (taka, serka, buzoq) otda tortishib o'ynash, poyga to'dadan uloqni olib chiqish (solim) kabi harakatlar tushiniladi.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Jumayev A.T.(2022) Boshlang'ich sinf o'quvchilarda harakatli o'yinlarni klaster usulda olib borish. Muqallim xem uzliksiz bilimlendiuriy. Maxsus son.
2. Jumayev A.T Yangi davurda sportning ijtimoiylashtiruvchi mavken 2020 1-son Muqallim xem uzliksiz bilimlendiuriy.
3. Jumayev A.T Metodika specialnoy fizicheskoy podgotovki studentov po voleibolu v sorovnovatelnom periode metodom klastera 2021yil 5-mahsus son

UMUM TA'LIM MAKTABLARDA YOSH YENGIL ATLETIKACHI TAYORLASHDA JISMONIY TARBIYA DARSLARINING AHAMIYATI

Odilov Otabek Norboyevich

“Jismoniy madaniyat va sport” kafedrası katta o‘qituvchi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Muxtorov Zikrillo Fayzulla o‘g‘li

CHDPU jismoniy madaniyat talabasi talabasi

ANNOTATSIYA : Ushbu maqolada yosh yengil atletikachi tayorlashda jismoniy tarbiya darslarning ahamiyati. Yengil atletika sport turini o‘qitishning yangi shakllari va usullarini qo‘llash, maktab o‘quvchilarining sog‘ligini tiklash va mustahkamlash, shuningdek, o‘yin va estafeta usullardan foydalanish orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirish samaradorligini oshirish.

Kalit so‘zlar: Jismoniy tarbiya, va sport jismoniy madaniyat, jismoniy chidamlilik, jismoniy sifatlari, jismoniy tarbiya darslari

ABSTRACT : This article presents the effectiveness of the use of new forms and methods of teaching athletics in physical education lessons and the preservation and promotion of the health of schoolchildren as well as the development of physical qualities along with the use of game and competitive methods. Keywords: Physical education, physical culture, physical endurance, physical qualities.

Kirish Yosh yengil atletikachi tayyorlashda ko‘p yillik mashg‘ulot jarayonining boshlang‘ich tayyorgarlik bosqichida asosiy maqsadimiz: har tomonlama jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish va jismoniy sifatlarini rivojlantirish edi.

Yosh yengil atletikachilar sprintchi tezligiga va marafonchi chidamliligiga ega bo‘lishi kerak. Zamonaviy sport sportchilardan jismoniy sifatlarning doimiy rivojlanish va xar doim yangi darajaga ko‘tarilishni talab qiladi. Shuning uchun tayyorgarlik davrida shug‘ullanuvchilarga mashg‘ulot asoslaridan saboq berib borish lozim va amaliyotda nazorat qilish zarur, ya‘ni xar bir trenirovka oldiga qo‘yilgan maqsad va vazifalar ularni qaysi usul va vositalar yordamida amalga oshirish zarurligi bilan tanishtirib borish kerak. Tajriba va nazorat guruxi shugullanuvchilarining xaftalar soni, tajriba boshidan tekshirilgan mashg‘ulotlar soni, sinov musobaqalari, mashg‘ulotlarning umumiy vaqti aniqlandi. Nazorat guruxidan ko‘ra tajriba guruxi shugullanuvchilari biz tamonimizdan tavsiya etilgan noananaviy usullardan foydalanildi. 10-11 yoshli o‘quvchilarni jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlash va shunga asosan mashg‘ulot jarayonini to‘g‘ri rejalashtirishga erishildi.

Jismoniy sifatlarni tarbiyalovchi vosita va uslublarni to‘g‘ri tanlanganligi tajribada isbotlandi.

MUNDARIJA

Berdaliyeva Gulasal Abduqunduzovna RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA UMUMTA'LIM MAKTABLARI O'QITUVCHILARINI UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH	6
Uralov Azamat Begnarovich ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	10
O.R.Avezov BOSHLANG'ICH SINFLARDA GIPERAKTIV BOLALAR BILAN ISHLASHNING PSIXOLOGIK YONDASHUVLARI	15
Olimov Temir Hasanovich BO'LAJAK O'QITUVCHILAR FAOLIYATIDA PEDAGOGIK QOBILIYATLAR VA UNDA FOYDALANISH MAHORATI SHAKLLANTIRISH	21
O.T. Shirinov OILA MAHALLA VA TA'LIM MUASSASASI HAMKORLIGI	28
S.S.Nasriddinov, A.Mavlyanov BILIMLARNI NAZORAT QILISHNING ASOSIY VAZIFALARI VA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARI	31
Biybalayev Islombek Abdunazarovich UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARINING IJTIMOYIY-GUMANITAR FAN O'QITUVCHILARINI UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	37
K.Eshkuvatov MATEMATIKA O'QITUVCHILARINI O'QITISH JARAYONIDA MILLIY MAFKURANI SHALLANTIRISHGA TAYYORLASH	42
Haqnazarova Nilufar Qurbanboyevna UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "LIFE-LONG LEARNING" TAMOIYI ASOSIDA O'QITISHNING SAMARADORLIGI	44
Агжанов Тимур, Мухаммет Сейтназарович МЕТОДОЛОГИЯ СОЗДАНИЯ МОДЕЛЕЙ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИИ ПО ОТНОШЕНИЮ К РАЗЛИЧНЫМ СФЕРАМ ЗНАНИЙ В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ	49
Назарова Мавлюда ВАЖНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ ЖИЗНЕННЫХ НАВЫКОВ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	54
K.Eshkuvatov MALAKA OSHIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH USULLARI	60
Nafasov G'anisher Abdurashidovich, Abdimannab Eshmuratov YEVKLID GEOMETRIYASI AKSIOMALARINING DEKART TALQINI VA ULARDAN KELIB CHIQUADIGAN NATIJALAR	63
Nomozov Hamdam Sobir o'g'li MOBIL TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MALAKA OSHIRISH TIZIMINI TASHKIL ETISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-PEDAGOGIK ASOSLARI	69
Plyosbek Bozorbayev PEDAGOGDA FUNKSIONAL SAVODXONLIKNI RIVOJLANTIRISH DOLZARB PEDAGOGIK MUMAMMO SIFATIDA	74
Akhbutayeva Feruza Gofurovna ENHANCING FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN PROFESSIONAL DEVELOPMENT: INNOVATIONS AND STRATEGIES FOR QUALITY IMPROVEMENT	78
A.Aliqulov MALAKA OSHIRISH KURSLARIDA SMART TA'LIMNING O'RNI	83
Алимова Фарангиз Ойбек кизи Ибрагимов Бобур Алишер угли. ИССЛЕДОВАНИЕ И АНАЛИЗ БОЛЕЗНЕЙ, К КОТОРЫМ ПРИВОДИТ НЕИСПРАВНАЯ РАБОТА ГОЛОВНОГО МОЗГА	88
D.T.Atabayeva A.E.Ashirbayeva SEMIZLIK-GLOBAL MUAMMO	94
Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li Shukurov Alibek Xolmurodovich JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA HARAkatLI O'YINLARDAN FOYDALANISHNING UMUMIY TAVSIFI	98